

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

Ienākums no saistību samazināšanas vai dzēšanas

2024. gads

Vispārīgā informācija

Ienākums no dzēstām vai samazinātām parāda, aizdevuma (kredīta) saistībām ir apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – nodoklis), izņemot atsevišķus gadījumus.

Persona gūst ienākumu no dzēstām vai samazinātām saistībām, ja aizdevējs dzēš vai samazina tās:

- parādu par saņemtajiem pakalpojumiem, piemēram, par komunālajiem vai elektronisko sakaru pakalpojumiem;
- patēriņa kredīta vai hipotekārā kredīta summu u. c.

Personas ienākumu veido:

- dzēstā vai samazinātā parāda, aizdevuma (kredīta) pamatsumma;
- kredīta procenti.

No gūtā ienākuma nodokli aprēķina un samaksā persona, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju.

Ar nodokli neapliek ienākumu, kas gūts tādu aizdevuma (kredīta) saistību dzēšanas rezultātā, kuras nav izpildītas 2008. gada ekonomiskās lejupslīdes dēļ, ja tās vienpusēji dzēstas Kredītiestāžu likumā paredzētajos gadījumos, kārtībā un termiņā.

Ar nodokli neapliek ienākumu no dzēstām vai samazinātām saistībām, ja:

- saistības tiek samazinātas vai dzēstas **maksātnespējas procesa ietvaros** un procesa beigās tiesa pieņem lēmumu par saistību dzēšanu;
- ienākums gūts, atbrīvojot fizisko personu no parādsaistībām Fiziskās personas atbrīvošanas no parādsaistībām likumā noteiktajā kārtībā;
- **aizdevējs nav iesniedzis savu kreditora prasījumu** maksātnespējas procesā un tāpēc ir zaudējis savas prasījuma tiesības pret parādnieku;
- ienākums gūts **studiju un studējošo kredīta** dzēšanas rezultātā;
- izpildās viens no nosacījumiem:
 - a) samazinātās vai dzēstās saistības ir iekļautas kreditora ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu,
 - b) samazinātās vai dzēstās saistības ir izslēgtas no kreditora uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzes un ir izpildīts viens no Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 9. panta trešās daļas 4., 5., 6. punktā un 8. punkta "b" apakšpunktā vai 11. punktā minētajiem nosacījumiem;
- ienākums ir gūts līdz 2022. gada 31. decembrim un **ir izpildīti visi nosacījumi**:
 - persona aizdevumu ir ņēmusi, lai nodrošinātu sevi (vai savu ģimeni) ar dzīvošanai paredzētu nekustamo īpašumu, un izmantojusi to nekustamā īpašuma iegādei, būvniecībai, rekonstrukcijai vai uzlabošanai;
 - saistību atmaksa ir (vai saistību rašanās brīdī bija) nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku;
 - ienākuma guvējs (attiecībā uz aizdevēju) nav un nav bijis ar uzņēmumu saistīta persona¹;

¹ Termina "saistīta persona" skaidrojums sniegts likumā "Par nodokļiem un nodevām".

- ienākuma guvēju un aizdevēju nesaista laulība vai radniecība līdz trešajai pakāpei².

Ja ir piemērots atbrīvojums vienpusēji dzēstām saistībām Kredītiestāžu likumā paredzētajos gadījumos, vienlaicīgi nevar piemērot atbrīvojumu ienākumam, kas gūts, samazinot vai dzēšot aizdevuma (kredīta) saistības, kuras ienākuma guvējs ir uzņēmis nolūkā nodrošināt sevi (vai savu ģimeni) ar dzīvošanai paredzētu nekustamo īpašumu un izmantojis šo aizdevumu nekustamā īpašuma iegādei, būvniecībai, rekonstrukcijai vai uzlabošanai ar nekustamā īpašuma hipotēkas nodrošinājumu.

IIN deklarēšana un maksāšana

Ienākuma gūšanas diena ir diena, kad stājas spēkā vienošanās, ar kuru tiek samazinātas vai dzēstas parāda, aizdevuma (kredīta) saistības.

Saistību samazināšanas vai dzēšanas gadījumā:

- ✓ **aizdevējs** līdz nākamā gada 1. februārim iesniedz VID paziņojumu par fiziskai personai izmaksātajām summām³:
 - ar kodu **2047** – ja ienākums ir apliekams;
 - ar kodu **3047** – ja ienākums ir neapliekams;
- ✓ **persona** iesniedz gada ienākumu deklarāciju⁴ nākamajā gadā:
 - no 1. marta līdz 1. jūnijam vai no 1. aprīļa līdz 1. jūlijam – ja kopējie gada ienākumi pārsniedz 62 800 eiro (78 100 eiro, iesniedzot deklarāciju par 2022.gadu).

Aprēķināto nodokli iemaksā vienotajā nodokļu kontā šādos termiņos:

Ja kopējie gada ienākumi ≤ 78 100 € un		Ja kopējie gada ienākumi > 78 100 € un	
aprēķinātais nodoklis ≤ 640€	aprēķinātais nodoklis > 640€	aprēķinātais nodoklis ≤ 640€	aprēķinātais nodoklis > 640€
līdz 23.jūnijam	-līdz 23. jūnijam -līdz 23.jūlijam -līdz 23. augustam (iemaksājot katrā termiņā 1/3 no kopējā nodokļa summas)	līdz 23.jūlijam	-līdz 23. jūlijam -līdz 23.augustam -līdz 23. septembrim (iemaksājot katrā termiņā 1/3 no kopējā nodokļa summas)

² Radniecības pakāpe nosakāma atbilstoši Civillikumam

³ Ministru kabineta 2008. gada 25. augusta noteikumu Nr. 677 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa paziņojumiem" 1. vai 2. pielikums

⁴ Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumu Nr. 662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību" 1. pielikums

Deklarācijā ienākumu uzrāda:

Ja ienākums <u>ir apliekams</u> ar nodokli	Ja ienākums <u>nav apliekams</u> ar nodokli
<ul style="list-style-type: none"> - D1 pielikumā "Taksācijas gadā Latvijas Republikā gūtie ienākumi" 2. un 6. ailē; - D veidlapā 1. un 3. rindā. <p>Piemēro progresīvo nodokļa likmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 % – gada ienākumam līdz 20 004 eiro - 23 % – gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 20 004 eiro, bet nepārsniedz 78 100 eiro - 31 % – gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 78 100 eiro <p>Aprēķina un samaksā nodokli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - D1 pielikumā "Taksācijas gadā Latvijas Republikā gūtie ienākumi" 2. un 3. ailē; - D veidlapā 4. rindā. <p>!!! Neapliekamie ienākumi jādeklarē obligāti, ja tie atsevišķi (vai kopā ar citiem neapliekamajiem ienākumiem) pārsniedz 10 000 eiro gadā.</p>

1. piemērs

Patēriņa kredīta izsniedzējs SIA "Crediti" 20XX. gadā dzēš Jānim izsniegto aizdevumu 300 eiro apmērā (pamatsumma – 250 eiro, kredīta procenti – 50 eiro). SIA "Crediti" līdz nākamā gada 1. februārim iesniedz VID paziņojumu ar kodu 2047 par Jāņa 20XX. gadā gūto ienākumu. Jānis līdz nākamā gada 1. jūnijam iesniedz gada ienākumu deklarāciju, ienākumu 300 eiro apmērā uzrāda D1 pielikuma 2. un 6. ailē un D veidlapas 1. un 3. rindā, aprēķina un nomaksā nodokli.

2. piemērs

Annai ir kredītsaistības AS "Banka" 30 000 eiro apmērā. Anna 2022. gadā vienojas ar AS "Banka" par to, ka atmaksās tikai 10 000 eiro, un atlikušo summu AS "Banka" dzēš. Anna kredītu izlietoja mājokļa iegādei, kredīts ir nodrošināts ar hipotēku. Attiecībā uz Annas ienākumu no dzēstajām kredītsaistībām ir izpildīti visi nosacījumi, tāpēc ienākums 20 000 eiro apmērā nav apliekams ar nodokli. AS "Banka" līdz 2023. gada 1. februārim iesniedz VID paziņojumu ar kodu 3047 par Annas gūto ienākumu. Anna līdz 2023. gada 1. jūnijam iesniedz gada ienākumu deklarāciju un deklarē 20 000 eiro D1 pielikuma 2. un 3. ailē un D veidlapas 4. rindā (neapliekamie ienākumi).

Normatīvie akti

[Likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"](#)

[Ministru kabineta 2008. gada 25. augusta noteikumu Nr. 677 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa paziņojumiem" 1. vai 2. pielikums](#)

[Ministru kabineta 2018. gada 30. oktobra noteikumu Nr. 662 "Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību" 1. pielikums](#)

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 04.03.2024.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [EDS](#) sadaļā "Sarakste ar VID".